

УДК 378.011.3-051:73[76]:316.647.5

Т. В. САЄНКО, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого мистецтва По-
лтавського національного педагогічного універ-
ситету імені В. Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО ВІДНОШЕННЯ ДО КУЛЬТУРИ ПАРТНЕРІВ ПО КОМУНІКАЦІЇ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

*Висвітлено проблеми формування толерант-
ного відношення до культури партнерів по кому-
нікації у майбутніх учителів образотворчого
мистецтва. Запропоновано шляхи вирішення про-
блеми у процесі підготовки фахівців за спеціальністю
014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво).*

Ключові слова: полікультурне суспіль-
ство, толерантність, культура партнерів, ко-
мунікація, формування, майбутні учителі
образотворчого мистецтва.

Набуття високого рівня толерантності є складовою та стратегічним пріоритетом сучасної державної культурної та освітньої політики України.

У сучасному світі толерантність розглядається як цінність і норма цивілізованості, що проявляється у праві всіх індивідів і окремих груп бути різними. Вона є основною умовою взаємовідносин і діяльності у полікультурному суспільстві, ефективної міжкультурної комунікації (А. Гордієнко).

Вивченню проблеми міжкультурної комунікації присвячено велику кількість наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених. Соціально-філософські аспекти проблеми висвітлено в роботах П. Донця, К. Мацик, І. Мязової, І. Наместнікової та інших. Лінгвістичні аспекти проблеми вивчають Е. Голл, С. Тер-Мінасова, М. Бергельсон, А. Вежбицька та інші. Проблему полікультурної освіти, міжнаціональних відносин, виховання толерантності досліджували А. Авксентьєв, Ю. Варфоломєєва, З. Гасанов, О. Грива, О. Гуренко, Я. Довгополова, Б. Євтух, В. Заслуженюк, В. Кузьменко, І. Кушніренко, В. Присакар, П. Саух, Т. Стефаненко, І. Тишик, В. Тугай, Ю. Яценко та ін. Питання виховання міжетнічної толерантності стосовно майбутніх учителів і старшокласників вивчали О. Березюк, Г. Назаренко.

У теорії сучасного наукового знання мають місце різні підходи до розуміння феномену «толерантність». Філософський аспект пропонує розгляд толерантності як готовності постійно і з гідністю сприймати особистість, річ або подію, як терпіння, терпимість, витримка, примирення. У політичному контексті толерантність центрує увагу на повазі до свободи іншої людини, її поглядів, думок, поведінки. Соціологія розглядає толерантність як милостивість, делікатність, прихильність до іншого тощо [5]. У загальнопедагогічному контексті толерантність трактується як готовність прийняти інших такими, якими вони є, і взаємодіяти з ними на засадах згоди і порозуміння [2].

Розвиток освіти в Україні [1] відбиває знання і розуміння культури інших народів та сприяє вихованню таких якостей, як взаємоповага, солідарність, толерантність. Здатність проявляти толерантність є однією із головних якостей фахівців у галузі образотворчої освіти. Саме вчитель образотворчого мистецтва має можливість вплинути на виховання поваги, сприйняття й розуміння різноманіття культур світу учнями загальноосвітньої школи.

Толерантність передбачає уміння комунікантів сприймати певні факти з іншої культури, особливо якщо вони відрізняються від норм і звичаїв власної культури, що призводить до прагнення зрозуміти і безконфліктно прийняти відмінну точку зору [3]. Як зазначає М. Соколова однією з головних умов успішної міжкультурної комунікації є ставлення до партнера по комунікації не як до суперника, а прагнення до уникнення нав'язування ідей, до гармонізації діалогу, що є основою розвитку культур [4].

Освітньо-професійна програма спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) для підготовки бакалавра в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка передбачає вивчення образотворчого та декоративного мистецтва країн світу у структурі таких навчальних дисциплін як «Історія образотворчого мистецтва», «Історія декоративно-ужиткового мистецтва», «Сучасне декоративно-ужиткове мистецтво», «Орнамент», «Писанкарство», «Вишивка», «Розпис дерев'яних виробів», «Кераміка», «Лялькарство».

Отже, це створює ефективні умови для формування толерантного відношення до культури партнерів по комунікації у майбутніх учителів образотворчого мистецтва і забезпечує їхню повноцінну участь у світовому культурному процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бакальчук В.О. Тенденції етнокультурної толерантності в українському суспільстві / В.О. Бакальчук // Стратегічні пріоритети. – 2007. – № 4(5). – С.69-75.

2. Бех І. Д. Почуття цінності іншої людини як моральний пріоритет особистості / І. Д. Бех // Початкова школа. – 2001. – № 12. – С. 32-35.
3. Инглхарт Р. Культура и демократия / Инглхарт Р. // Культура имеет значение. Каким образом ценности способствуют общественному прогрессу / Под ред. Л. Харрисона и С. Хантингтона. – М., 2002. – С. 106-128.
4. Соколова М. В. Роль туризма в кроскультурной коммуникации и факторы, его определяющие / М. В. Соколова // Современные проблемы сервиса и туризма. – 2008. – № 4. – С. 42-48.
5. Хомяков М. Б. Толерантность: парадоксальная ценность / М. Б. Хомяков // Журнал социологии и социальной антропологии. – 2003. – № 4. – Т. VI. – № 4. – С. 98-112.

